Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 8. novembra 2012*

„Pritožba — Odškodninska tožba — Zavrnitev ponudbe v okviru postopka javnega razpisa Unije — Zastaralni rok — Začetek — Uporaba roka zaradi oddaljenosti“

V zadevi C-469/11 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vložene 5. septembra 2011,

Evropaïki Dynamiki - Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE s sedežem v Atenah (Grčija), ki jo zastopa N. Korogiannakis, dikigoros,

tožeča stranka,

druga stranka v postopku:

Evropska komisija, ki jo zastopata E. Manhaeve in M. Wilderspin, zastopnika,

tožena stranka na prvi stopnji,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi R. Silva de Lapuerta, v funkciji predsednice tretjega senata, K. Lenaerts, G. Arestis, J. Malenovský in T. von Danwitz (poročevalec), sodniki,

generalni pravobranilec: Y. Bot,

sodna tajnica: L. Hewlett, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 12. julija 2012,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

* Jezik postopka: angleščina.

Sodbo

1 S pritožbo družba Evropäiki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE (v nadaljevanju: Evropaïki Dynamiki) predlaga razveljavitev sklepa Splošnega sodišča Evropske unije z dne 22. junija 2011 v zadevi Evropäiki Dynamiki proti Komisiji (T-409/09, ZOdl., str. II-3765, v nadaljevanju: izpodbijani sklep), s katerim je to sodišče zavrnilo tožbo za povračilo škode, ki naj bi jo pritožnica utrpela zaradi zavrnitve njene ponudbe v okviru postopka javnega razpisa.

Pravni okvir

Statut Sodišča Evropske unije

2 Člen 46(1) Statuta Sodišča Evropske unije, ki se uporablja v postopku pred Splošnim sodiščem na podlagi člena 53, prvi odstavek, tega statuta, v različici, ki je veljala v času, ko je bila tožba vložena, določa:

„Tožbe proti Uniji v zadevah, ki izhajajo iz nepogodbene odgovornosti, zastarajo po petih letih od nastanka kršitve. Zastaralni rok se prekine, če se pri Sodišču vloži tožba ali če je oškodovanec predhodno naslovil svojo zahtevo na pristojno institucijo Unije. V tem primeru je treba postopek sprožiti v dvomesečnem roku, predvidenem v členu 263 [PDEU]; kjer je to primerno, se uporabljajo določbe drugega odstavka člena 265 [PDEU].“

Poslovnik Splošnega sodišča

3 Člen 102(2) Poslovnika Splošnega sodišča določa:

„Procesni roki se zaradi oddaljenosti podaljšajo za enkratno obdobje desetih dni.“

Dejansko stanje spora

4 Družba Evropaïki Dynamiki je maja 2004 oddala ponudbo na javni razpis Evropske komisije.

5 Družba Evropaïki Dynamiki je 15. septembra 2004 prejela dopis Komisije z istega dne, v katerem jo je ta obvestila, da njena ponudba ni bila izbrana, ter pojasnila, da se razlogi za to zavrnitev nanašajo na sestavo in stabilnost ekipe, na postopke, predlagane za prenos znanja po koncu projekta, in na dejstvo, da ponudba ne ponuja najboljšega razmerja med kakovostjo in ceno. Navedla je tudi, da lahko družba Evropaïki Dynamiki pisno zahteva dodatne informacije o razlogih za zavrnitev njene ponudbe.

6 V dopisu z dne 22. oktobra 2004 je Komisija na zahtevo družbe Evropaïki Dynamiki navedla nekaj dodatnih informacij glede ocenjevanja ponudbe te družbe.

7 Družba Evropaïki Dynamiki je pri Splošnem sodišču vložila tožbo za razglasitev ničnosti odločitve Komisije z dne 15. septembra 2004, vsebovane v dopisu Komisije z istega dne, o zavrnitvi njene ponudbe in o oddaji naročila izbranemu ponudniku v postopku javnega razpisa. Splošno sodišče je s sodbo z dne 10. septembra 2008 v zadevi Evropaïki Dynamiki proti Komisiji (T-465/04) to odločitev razglasilo za nično zaradi nezadostne obrazložitve. Ocenilo je, da iz navedene odločitve in zlasti iz kasnejših dopisov niso jasno razvidni razlogi za zavrnitev ponudbe družbe Evropaïki Dynamiki.

Postopek pred Splošnim sodiščem

8 Družba Evropaïki Dynamiki je pri Splošnem sodišču 25. septembra 2009 po telefaksu vložila tožbo za povračilo škode, ki naj bi jo utrpela zaradi nezakonite zavrnitve njene ponudbe, in sicer v znesku, ki ustreza bruto dobičku, ki bi ga lahko imela od tega naročila, če bi ji to bilo oddano. Zahtevala je tudi odškodnino za izgubo možnosti, ker naj bi utrpela škodo zaradi izgubljene priložnosti za izvedbo zadevnega naročila in hkrati za dodelitev drugih naročil, zlasti naročila, ki je bilo oddano izvajalcu, ki mu je bilo oddano prvonavedeno naročilo.

9 Pošiljki, ki sta vsebovali podpisani izvirnik tožbe ter njene prepise in priloge, sta bili poslani 3. oktobra 2009 po kurirski službi.

10 Sodno tajništvo Splošnega sodišča je 5. oktobra 2009 odvetnika družbe Evropaïki Dynamiki obvestilo, da pošiljka z izvirnikom še ni prispela. Zato sta bila prepis manjkajočih dokumentov in nov podpisani izvirnik tožbe vložena v sodnem tajništvu istega dne.

11 Sodno tajništvo Splošnega sodišča je 16. novembra 2009 družbo Evropaïki Dynamiki obvestilo, da se novi izvirnik tožbe, ki je bil vložen 5. oktobra 2009, razlikuje od prepisa te tožbe, ki je prispel po telefaksu 25. septembra 2009. Zato je bil na podlagi člena 43(6) Poslovnika Splošnega sodišča za datum vložitve tožbe določen 5. oktober 2009.

12 Dalje je družba Evropaïki Dynamiki v dveh dopisih navedla razloge, zaradi katerih izvirnik tožbe ni prispel v roku, in dejstvo, da je kurirska služba, katere storitve je uporabila, izgubila pošiljko. Poleg tega je Splošno sodišče prosila, naj v obravnavani zadevi prizna obstoj višje sile in kot datum vložitve izvirnika tožbe šteje 25. september 2009 in ne 5. oktober 2009.

13 Kurirska družba, katere storitve je uporabila družba Evropaïki Dynamiki, je decembra 2009 to družbo obvestila, da manjkajoče pošiljke ni našla.

14 Komisija je pred Splošnim sodiščem uveljavljala ugovor nedopustnosti na podlagi člena 114(1) Poslovnika Splošnega sodišča, ker naj bi odškodninska tožba zastarala.

Izpodbijani sklep

15 Splošno sodišče je z izpodbijanim sklepom najprej odločilo, da je zastaralni rok začel teči od trenutka, ko je bila tožeča stranka obveščena o odločitvi Komisije, da se ponudba tožeče stranke zavrne, to je 15. septembra 2004. V zvezi s tem je Splošno sodišče ugotovilo, da je zavrnitev ponudbe, in ne obrazložitev te zavrnitve, pomenila dogodek, ki je bil povod za tožbo zaradi nepogodbene odgovornosti na področju javnega naročanja, in ki je povzročil škodo, ki naj bi jo utrpel neizbrani ponudnik. Čeprav bi bilo seveda mogoče točke 44, 45 in 48 Sklepa Splošnega sodišča z dne 14. septembra 2005 v zadevi Ehcon proti Komisiji (T-140/04, ZOdl., str. II-3287) – kot to trdi pritožnica – razumeti obratno, takega sklepanja ne morejo ovreči, saj jih je treba brati v njihovem kontekstu in slediti njihovemu logičnemu vrstnemu redu.

16 Posledica zadržanja zastaralnega roka tožbe zaradi nepogodbene odgovornosti Unije za toliko časa, dokler domnevni oškodovanec ni osebno prepričan, da je utrpel škodo, naj bi bila, da se trenutek zastaranja navedene tožbe razlikuje glede na osebno dojemanje, ki bi ga lahko posamezna stranka imela glede obstoja škode, kar naj bi bilo v nasprotju z zahtevo po pravni varnosti.

17 V zvezi s tem naj bi bilo treba poleg tega ugotoviti, da je iz dopisa, ki ga je pritožnica poslala v sodno tajništvo Splošnega sodišča, razvidno, da je ta menila, da je do nezakonitega ravnanja Komisije prišlo takoj, ko je bil poslan dopis z dne 15. septembra 2004 o zavrnitvi ponudbe, glede na to, da je pritožnica implicitno priznala, da je zastaralni rok začel teči s tem datumom.

18 Petletni zastaralni rok naj bi se torej iztekel 15. septembra 2009.

19 Dalje, Splošno sodišče je presodilo, da ta zastaralni rok ni bil podaljšan z rokom zaradi oddaljenosti iz člena 102(2) Poslovnika Splošnega sodišča. Ta rok naj bi se nanašal le na procesne roke, in ne na zastaralni rok iz člena 46 Statuta Sodišča, katerega potek naj bi povzročil zastaranje tožbe zaradi nepogodbene odgovornosti (glej v tem smislu sodbi Splošnega sodišča z dne 11. januarja 2002 v zadevi Biret in Cie proti Svetu, T-210/00, Recueil, str. II-47, točki 19 in 45, in z dne 21. aprila 2005 v zadevi Holcim (Deutschland) proti Komisiji, T-28/03, ZOdl., str. II-1357, točka 74; ter sklepa Splošnega sodišča z dne 19. maja 2008 v zadevi Transport Schiocchet – Excursions proti Komisiji, T-220/07, točki 15 in 35, in z dne 16. decembra 2009 v zadevi Cattin proti Komisiji, T-194/08, točki 61 in 65).

20 Ti dve vrsti rokov naj bi bili po naravi različni, kar je mogoče sklepati tudi iz sodne prakse. Procesni roki, kot so roki za vložitev tožbe, naj bi bili del javnega reda in jih ne stranke ne sodišče ne morejo spreminjati. Vendar pa naj sodišče ne bi moglo po uradni dolžnosti preizkusiti tožbenega razloga, ki se nanaša na zastaranje tožbe zaradi nepogodbene odgovornosti. Poleg tega naj člen 46 statuta Sodišča pri izračunu zastaralnega roka ne bi razlikoval med tem, ali vzrok za prekinitev tega roka izhaja iz vložitve tožbe ali iz predložitve predhodne zahteve.

21 Posledica uporabe procesnega roka, določenega v členu 102(2) Poslovnika Splošnega sodišča, naj bi namreč bila, da bi do zastaranja prišlo ob koncu različno dolgega obdobja, odvisno od tega, ali bi se oškodovana stranka odločila obrniti neposredno na sodišče Unije ali najprej na pristojno institucijo. Zaradi take razlike, ki ni predvidena v členu 46 Statuta Sodišča, bi bil potek zastaralnega roka odvisen od dejavnika, ki ni objektiven, posledica tega pa bi bila spodbujanje sodnega reševanja sporov namesto prizadevanja za sporazumne rešitve.

22 Dejstvo, da je Splošno sodišče v sodbi z dne 14. septembra 1995 v zadevi Lefebvre in drugi proti Komisiji (T-571/93, Recueil, str. II-2379, točka 26) razsodilo, da je treba v okviru zastaranja tožb zoper Unijo na področju nepogodbene odgovornosti upoštevati rok zaradi oddaljenosti, ne more ovreči take ugotovitve, glede na to, da je ta sodba ostala osamljen primer.

23 Nazadnje, Splošno sodišče je iz tega sklepalo, da je tožba zaradi nepogodbene odgovornosti, o kateri je odločalo, zastarana, kar zadeva zatrjevani škodi, ker je bila vložena več kot pet let po nastanku dogodkov, ki so bili povod zanjo, v smislu člena 46 Statuta Sodišča, ne da bi bilo treba preučiti druge razloge in trditve, ki sta jih uveljavljali stranki, vključno z razlogom, ki se nanaša na obstoj nepredvidenih okoliščin ali višje sile.

24 Splošno sodišče je v zvezi z zahtevkom tožeče stranke za povračilo škode, izhajajoče iz izgube možnosti za pridobitev poznejših naročil, presodilo, da je ta zahtevek očitno neutemeljen, ne da bi bilo treba odločiti o njegovi dopustnosti.

Predlogi strank

25 Družba Evropaïki Dynamiki Sodišču predlaga, naj:

— izpodbijani sklep razveljavi;

— v celoti zavrne ugovor nedopustnosti, ki ga je uveljavljala Komisija;

— zadevo vrne Splošnemu sodišču v meritorno presojo, in

— Komisiji naloži plačilo vseh stroškov pritožnice v postopkih na obeh stopnjah, tudi če bo pritožba zavrnjena.

26 Komisija Sodišču predlaga, naj:

— pritožbo zavrne in

— pritožnici naloži stroške postopkov na obeh stopnjah.

Pritožba

27 Družba Evropaïki Dynamiki v utemeljitev pritožbe navaja štiri pritožbene razloge, ki se nanašajo na napačno uporabo prava s strani Splošnega sodišča. Prvi in četrti pritožbeni razlog se nanašata na napačno razlago člena 46 Statuta Sodišča oziroma člena 102(2) Poslovnika Splošnega sodišča v povezavi z navedenim členom 46. Drugi in tretji pritožbeni razlog se nanašata na kršitev načel enakega obravnavanja in pravne varnosti.

Četrti pritožbeni razlog

Trditve strank

28 S četrtim pritožbenim razlogom, ki ga je treba obravnavati najprej, družba Evropaïki Dynamiki trdi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ko je presodilo, da je zastaralni rok začel teči od trenutka, ko je bila pritožnica obveščena o odločitvi Komisije, da se ponudba pritožnice zavrne, to je 15. septembra 2004. V nasprotju s tem, kar je presodilo Splošno sodišče v izpodbijanem sklepu, naj bi to sodišče v zgoraj navedenem sklepu Ehcon proti Komisiji menilo, da je zastaralni rok začel teči od trenutka, ko je bil ponudnik dejansko seznanjen z razlogi za zavrnitev njegove ponudbe. Družba Evropaïki Dynamiki meni, da lahko ponudnik zakonitost postopka o oddaji naročila ocenjuje šele od trenutka, ko je bil obveščen o razlogih iz odločitve Komisije za zavrnitev njegove ponudbe.

29 V obravnavanem primeru naj bi bila ta družba o razlogih iz odločitve Komisije obveščena šele med 20. in 23. oktobrom 2004, tako da naj bi zastaralni rok začel teči 23. oktobra 2004.

30 Komisija ocenjuje, da Splošno sodišče s tem, da je presodilo, da je zastaralni rok začel teči 15. septembra 2004, ni napačno uporabilo prava. Kot naj bi bilo razvidno iz izpodbijanega sklepa, naj bi družba Evropaïki Dynamiki implicitno pripoznala dejstvo, da je ta rok začel teči s tem datumom.

31 Komisija podredno navaja, da je analiza Splošnega sodišča glede začetka teka navedenega roka v vsakem primeru pravilna.

Presoja Sodišča

32 Člen 46 Statuta Sodišča določa, da tožbe proti Uniji v zadevah, ki izhajajo iz nepogodbene odgovornosti, zastarajo po petih letih od nastanka kršitve.

33 Tako predpisan zastaralni rok je torej določen ob upoštevanju zlasti časa, ki ga potrebuje domnevno oškodovana stranka, da zbere ustrezne informacije za morebitno tožbo in preveri dejstva, na katera bi se lahko sklicevala v podporo tej tožbi (sklep z dne 18. julija 2002 v zadevi Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi proti Komisiji, C-136/01 P, Recueil, str. I-6565, točka 28).

34 Iz ustaljene sodne prakse izhaja, da ta rok začne teči, ko so izpolnjeni vsi pogoji, od katerih je odvisna obveznost povračila, in zlasti ko je škoda, ki jo je treba povrniti, konkretizirana (sodbe z dne 27. januarja 1982 v združenih zadevah Birra Wührer in drugi proti Svetu in Komisiji, 256/80, 257/80,

265/80, 267/80 in 5/81, Recueil, str. 85, točka 10; z dne 19. aprila 2007 v zadevi Holcim (Deutschland) proti Komisiji, C-282/05 P, Recueil, str. I-2941, točka 29, in z dne 17. julija 2008 v zadevi Komisija proti Cantina sociale di Dolianova in drugim, C-51/05 P, ZOdl., str. I-5341, točka 54).

35 Seveda je treba člen 46 Statuta Sodišča razlagati v smislu, da zastaranja ni mogoče uveljavljati proti oškodovani osebi, ko je bila ta oseba s podlago za navedeno škodo seznanjena šele pozneje in tako ni imela na voljo razumnega roka, da bi svojo tožbo ali zahtevo vložila pred iztekom zastaralnega roka (sodba z dne 7. novembra 1985 v zadevi Adams proti Komisiji, 145/83, Recueil, str. 3539, točka 50).

36 Vendar pa pogoji iz člena 340, drugi odstavek, PDEU, od katerih je odvisna obveznost povračila škode, in s tem pravila zastaranja, ki urejajo tožbe za povračilo navedene škode, lahko temeljijo le na strogo objektivnih merilih (zgoraj navedena sodba Komisija proti Cantina sociale di Dolianova in drugim, točka 59).

37 Natančna in podrobna seznanitev z dejanskim stanjem zadeve tako ni pogoj, ki mora biti izpolnjen za začetek teka zastaralnega roka (zgoraj navedeni sklep Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi proti Komisiji, točka 31, in zgoraj navedena sodba Komisija proti Cantina sociale di Dolianova in drugim, točka 61). Prav tako naj se subjektivne presoje oškodovane osebe glede obstoja škode ne bi upoštevalo pri določitvi začetka teka zastaralnega roka za tožbo zaradi nepogodbene odgovornosti Unije (zgoraj navedena sodba Komisija proti Cantina sociale di Dolianova in drugim, točka 61).

38 V sporih, ki izvirajo iz posamičnih aktov, začne zastaralni rok teči, ko odločba začne učinkovati na osebe, ki jih zadeva (zgoraj navedena sodba Holcim (Deutschland) proti Komisiji, točka 30, in sodba z dne 11. junija 2009 v zadevi Transports Schiocchet – Excursions proti Komisiji, C-335/08 P, točka 33).

39 V tem primeru odškodninska tožba družbe Evropaïki Dynamiki temelji na zavrnitvi ponudbe, ki jo je oddala na javni razpis Komisije.

40 V takem primeru, kot je to v izpodbijanem sklepu pravilno ugotovilo Splošno sodišče, družba Evropaïki Dynamiki pa temu ni oporekala, je odločitev naročnika o zavrnitvi ponudbe podlaga za škodo, ki lahko privede do nepogodbene odgovornosti tega naročnika. Torej načeloma zastaralni rok začne teči takrat, ko se je ponudnik seznanil s to odločitvijo, ne pa takrat, ko se je seznanil z razlogi za to odločitev.

41 V teh okoliščinah in ob upoštevanju navedenega v točkah 36 in 37 te sodbe je treba šteti, da je zastaralni rok začel teči z dnem, ko je bil družbi Evropaïki Dynamiki vročen dopis Komisije, s katerim jo je ta institucija seznanila, da je bila njena ponudba zavrnjena, in sicer 15. septembra 2004. V zvezi s tem dejstvo, da je pritožnica šele pozneje prejela dodatne informacije v zvezi z razlogi za zavrnitev njene ponudbe, ni upoštevno.

42 V tem kontekstu tudi ni upoštevno dejstvo, da je Splošno sodišče z zgoraj navedeno sodbo z dne 10. septembra 2008 v zadevi Evropaïki Dynamiki proti Komisiji odločitev z dne 15. septembra 2004 razglasilo za nično zaradi nezadostne obrazložitve. Za začetek teka zastaralnega roka je namreč popolnoma nepomembno, da je bilo s sodno odločbo ugotovljeno nezakonito ravnanje Unije (zgoraj navedena sodba Holcim (Deutschland) proti Komisiji, točka 31).

43 Vsekakor družba Evropaïki Dynamiki ni trdila, da ni mogla imeti na voljo razumnega roka, da bi svojo tožbo ali zahtevo vložila pred iztekom zastaralnega roka, ker je ta rok začel teči takrat, ko se je seznanila z odločitvijo Komisije o zavrnitvi njene ponudbe, ali pa zaradi nezadostne obrazložitve te odločitve.

44 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da je Splošno sodišče pravilno presodilo, da je zastaralni rok začel teči 15. septembra 2004, in je treba četrti pritožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

Prvi pritožbeni razlog

Trditve strank

45 S prvim pritožbenim razlogom družba Evropaïki Dynamiki zatrjuje, da je Splošno sodišče s tem, da je presodilo, da se člen 102(2) Poslovnika Splošnega sodišča, ki določa rok zaradi oddaljenosti, ne uporablja za zastaralni rok iz člena 46 Statuta Sodišča, napačno uporabilo pravo. Ta družba ocenjuje, da se rok zaradi oddaljenosti uporablja za vse roke za vložitev tožbe ali predložitev vlog v postopku. Razlikovanje Splošnega sodišča med „procesnim rokom“ in „zastaralnim rokom“ naj ne bi imelo podlage niti v besedilu teh določb niti v sodni praksi.

46 Sodna praksa, ki naj bi jo Splošno sodišče navedlo v utemeljitev svojega argumenta, da se člen 102(2) Poslovnika Splošnega sodišča ne uporablja za zastaralni rok, naj bi se nanašala le na procesne roke, ne pa na zastaralni rok iz člena 46 Statuta Sodišča. Nasprotno pa naj bi Splošno sodišče v točki 26 zgoraj navedene sodbe Lefebvre in drugi proti Komisiji izrecno priznalo, da se členi od 101 do 103 Poslovnika Splošnega sodišča uporabljajo v zadevah glede nepogodbene odgovornosti in torej tudi za zastaralni rok.

47 Komisija meni, da Splošno sodišče s tem, da je štelo, da se rok zaradi oddaljenosti ne uporablja za zastaralni rok, ki je rok *sui generis*, ni napačno uporabilo prava. Sodišče in Splošno sodišče naj bi presodili, da je odškodninska tožba zastarana, če je vložena pet let po nastanku škode. Zgoraj navedena sodba Lefebvre in drugi proti Komisiji naj bi odstopala od poznejše sodne prakse in naj se nanjo ne bi smelo sklicevati, ker v njej ni bilo izrecno obravnavano vprašanje glede tega, ali se rok zaradi oddaljenosti uporablja.

Presoja Sodišča

48 V skladu s členom 102(2) Poslovnika Splošnega Sodišča se rok zaradi oddaljenosti uporablja za procesne roke in je namenjen reševanju težav, ki jih imajo stranke zaradi njihove večje ali manjše oddaljenosti od sedeža Sodišča (glej v tem smislu sodbo z dne 15. junija 1994 v zadevi Komisija proti BASF in drugim, C-137/92 P, Recueil, str. I-2555, točka 40).

49 Zastaralni rok iz člena 46(1) Statuta Sodišča pa vendar ni procesni rok. Kot je pravilno ugotovilo Splošno sodišče, sta ta dva roka po naravi različna.

50 Procesni roki so bili določeni zaradi zagotavljanja učinkovitega izvajanja sodne oblasti ter zaradi zagotovitve jasnosti in varnosti pravnih položajev (glej v tem smislu sodbi z dne 12. julija 1984 v zadevi Moussis proti Komisiji, 227/83, Recueil, str. 3133, točka 12, in z dne 7. maja 1986 v zadevi Barcella in drugi proti Komisiji, 191/84, Recueil, str. 1541, točka 12). Tako zlasti roki za vložitev tožbe iz člena 263, šesti odstavek, PDEU in pritožbeni rok, kot je ta iz člena 56, prvi odstavek, Statuta Sodišča, želijo zagotoviti, da upravne in sodne odločbe postanejo dokončne oziroma pravnomočne, in s tem varovati javne interese. Zato so ti procesni roki del javnega reda in jih tako ne stranke ne sodišče ne morejo spreminjati, saj mora spoštovanje teh rokov sodišče Unije preverjati po uradni dolžnosti (glej v tem smislu sodbo z dne 23. januarja 1997 v zadevi Coen, C-246/95, Recueil, str. 1-403, točka 21 in navedena sodna praksa).

51 Vendar pa je Sodišče že presodilo, da spoštovanja zastaralnega roka sodišče Unije ne more preverjati po uradni dolžnosti, ampak ga mora uveljavljati zadevna stranka (glej v tem smislu sodbo z dne 30. maja 1989 v zadevi Roquette Frères proti Komisiji, 20/88, Recueil, str. 1553, točka 12).

52 Drugače kot procesni roki je namreč zadevni zastaralni rok, po poteku katerega ni več mogoče vložiti tožbe, materialni rok, saj vpliva na izvajanje subjektivne pravice, ki je zadevna oseba ne more več učinkovito uveljavljati pred sodiščem.

53 Poleg tega je funkcija zastaralnega roka iz člena 46(1) Statuta Sodišča zlasti to, da po eni strani zagotavlja varstvo pravic oškodovane osebe, ki mora imeti na voljo dovolj časa, da zbere ustrezne informacije za morebitno tožbo, in po drugi strani, da prepreči, da lahko oškodovana oseba neomejeno odlaša z uveljavljanjem svoje pravice do odškodnine. Ta rok zato pravzaprav ščiti oškodovano osebo in osebo, ki je odgovorna za nastanek škode.

54 Zastaranje je torej ugovor nedopustnosti, ki za razliko od procesnih rokov ni del javnega reda, ampak ugasne pravica do tožbe le na predlog tožene stranke.

55 V ta namen člen 46(1) Statuta Sodišča v prvem stavku določa trajanje zastaralnega roka. V drugem stavku te določbe so našteti dogodki, ki povzročijo prekinitev tega roka, in sicer vložitev odškodninske tožbe pri Sodišču za uveljavljanje nepogodbene odgovornosti Unije ali predhodna zahteva, naslovljena na pristojno institucijo Unije. Čeprav so v tem drugem stavku res določeni procesni učinki v njem naštetih prekinitvenih dogodkov, med katerimi je med drugim tudi procesni akt, pa ni namen tega stavka, da se oškodovani stranki naloži rok za vložitev tožbe in s tem procesni rok, saj lahko tudi ta stranka prekine zastaralni rok iz člena 46(1) Statuta Sodišča s predhodno zahtevo, naslovljeno na pristojno institucijo Unije.

56 Poleg tega bi moral izračun zastaralnega roka v skladu s sodno prakso, navedeno v točki 36 te sodbe, temeljiti le na strogo objektivnih merilih in se, kot je to pravilno ugotovilo Splošno sodišče, ne bi smel razlikovati glede na to, ali prekinitev roka povzroči vložitev tožbe ali predložitev predhodne zahteve. Posledica uporabe roka zaradi oddaljenosti pri zastaralnem roku bi bila, da bi tožba zastarala ob koncu različno dolgega obdobja, odvisno od tega, ali bi se oškodovana stranka odločila vložiti tožbo pri Splošnem sodišču ali bi se s predhodno zahtevo obrnila na pristojno institucijo Unije, kar pa bi bilo v nasprotju z zahtevo po pravni varnosti, ki je potrebna za uveljavljanje zastaralnih rokov (zgoraj navedena sodba Komisija proti Cantina sociale di Dolianova in drugim, točka 60).

57 Glede morebitnega vpliva točke 26 zgoraj navedene sodbe Lefebvre in drugi proti Komisiji, ki jo je družba Evropaïki Dynamiki navedla v podporo prvega pritožbenega razloga, je treba poudariti, da čeprav je bil v tej sodbi za ugotovitev, da je bila zadevna tožba dopustna, uporabljen rok zaradi oddaljenosti, ta uporaba ni imela nobene obrazložitve, ki bi lahko vplivala na zgoraj navedeno presojo.

58 Nazadnje je treba ugotoviti, da trajanje zastaralnega roka iz člena 46(1) Statuta Sodišča ni primerljivo s trajanjem rokov za vložitev tožbe ali pritožbe, tako da ni mogoče trditi, da je bila uporaba roka zaradi oddaljenosti za ta zastaralni rok potrebna za zagotovitev učinkovitega uveljavljanja pravice do odškodnine iz člena 340, drugi odstavek, PDEU.

59 V teh okoliščinah Splošno sodišče s tem, da je presodilo, da se člen 102(2) Poslovnika Sodišča ne uporablja za zastaralni rok iz člena 46(1) Statuta Sodišča, ni napačno uporabilo prava. Zato je treba prvi pritožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

Drugi in tretji pritožbeni razlog

Trditve strank

60 Z drugim in tretjim pritožbenim razlogom družba Evropaïki Dynamiki trdi, da je Splošno sodišče s tem, da je menilo, da se člen 102(2) Poslovnika Splošnega sodišča ne uporablja za člen 46 Statuta Sodišča, kršilo načeli enakega obravnavanja in pravne varnosti.

61 Če člen 102(2) Poslovnika Splošnega sodišča velja, bi ga Splošno sodišče moralo enotno uporabljati. Čeprav naj bi bile dandanes težave, s katerimi se srečajo posamezniki ali države članice pri spoštovanju rokov, precej manjše kot tedaj, ko je bil uveden rok zaradi oddaljenosti, bi odprava roka zaradi

oddaljenosti kljub temu kršila načelo enakega obravnavanja med strankami in odvetniki, ki imajo stalno prebivališče oziroma sedež v Luksemburgu, in tistimi, ki imajo stalno prebivališče oziroma sedež v drugih državah članicah.

62 Kar zadeva načelo pravne varnosti, je – glede na to, da razmerje med členom 46 Statuta Sodišča in členom 102 Poslovnika Splošnega sodišča ni bilo natančno določeno v zadevnih procesnih aktih – spremembo pri uporabi člena 102(2) Poslovnika Splošnega sodišča mogoče izvesti le s spremembo poslovnikov, ne pa s sklepom Splošnega sodišča o razlagi.

63 Po mnenju Komisije sta ta pritožbena razloga brez pravne podlage glede na trditve, navedene v zvezi s prvim pritožbenim razlogom.

Presoja Sodišča

64 Z drugim in tretjim pritožbenim razlogom želi družba Evropaïki Dynamiki v bistvu dokazati, da bi moralo Splošno sodišče v obravnavanem primeru uporabiti rok zaradi oddaljenosti iz člena 102(2) Poslovnika Splošnega sodišča.

65 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da je uporaba člena 102(2) Poslovnika Splošnega sodišča v skladu z ugotovitvijo iz točke 48 te sodbe v obravnavanem primeru odvisna le od vprašanja, ali je treba zastaralni rok iz člena 46 Statuta Sodišča šteti za procesni rok ali ne.

66 V skladu s tem, kar je bilo ugotovljeno v točki 49 te sodbe, zastaralni rok ni procesni rok.

67 V teh okoliščinah je treba drugi in tretji pritožbeni razlog, ki se nanašata na kršitev načela enakega obravnavanja oziroma načela pravne varnosti, zavrniti kot neutemeljena.

68 Iz zgoraj navedenega izhaja, da je treba glede na to, da noben pritožbeni razlog ni utemeljen, pritožbo v celoti zavrniti.

Stroški

69 V skladu s členom 138(1) Poslovnika Sodišča, ki velja za pritožbeni postopek na podlagi člena 184(1) tega poslovnika, se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Komisija je predlagala, naj se družbi Evropaïki Dynamiki naloži plačilo stroškov, in ker ta s svojimi predlogi ni uspela, se ji naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

1. **Pritožba se zavrne.**

2. **Družbi Evropaïki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE se naloži plačilo stroškov.**

Podpisi